

Datum: 8.1.2016

Nadzori s področja dvojezičnosti

Inšpektorat za javni sektor je v svoj načrt dela za leto 2015 uvrstil:

- sistemski nadzor Upravne inšpekcije v zvezi z uporabo italijanskega oziroma madžarskega jezika v upravnem postopku in v upravnem poslovanju na območjih občin, kjer sta poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik (nadzor nad izvajanjem določb Zakona o splošnem upravnem postopku in Uredbe o upravnem poslovanju) ter
- sistemski nadzor Inšpekcije za sistem javnih uslužbencev nad izplačevanjem dodatka za dvojezičnost pri istih inšpekcijskih zavezancih, pri katerih bo Upravna inšpekcija preverila, kako se izvaja obveznost dvojezičnega poslovanja (nadzor nad izvajanjem Zakona o sistemu plač v javnem sektorju).

Ob pripravi načrta je Inšpektorat določil 10 inšpekcijskih zavezancev, pri katerih bo opravljen nadzor, in sicer 5 iz območja občin, kjer je uradni jezik poleg slovenskega tudi italijanski, in 5 iz območja občin, kje je uradni jezik poleg slovenskega tudi madžarski. Da bi bil izbor nepristranski, je izbiro opravil s komisijskim žrebanjem med vsemi zavezanci z navedenih območij, ki so dolžni voditi upravne postopke in upravno poslovati dvojezično po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Uredbi o upravnem poslovanju. Za nadzor so bili izbrani naslednji inšpekcijski zavezanci:

- Občina Šalovci
- Mestna občina Koper
- Center za socialno delo Murska Sobota
- Center za socialno delo Izola
- Urad Finančne uprave RS Koper
- Urad Finančne uprave RS Murska Sobota
- Območna enota Zavoda RS za zaposlovanje Koper,
- Območna enota Zavoda RS za zaposlovanje Murska sobota
- Upravna enota Lendava in
- Upravna enota Izola.

Vsi nadzori so bili opravljeni, izdanih je bilo 10 zapisnikov upravnih inšpektorjev in 10 zapisnikov inšpektorjev za sistem javnih uslužbencev.

Ugotovitve nadzorov so bile naslednje:

I. Upravna Inšpekcija

V inšpekcijskih nadzorih je upravna inšpekcija nadzirala, kako organi izvajajo določbe 62. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP)¹ in določbe 223. člena Uredbe o upravnem poslovanju (v nadaljevanju UUP)².

Upravni inšpektorji so izvajanje določbe 62. člena ZUP preverjali na podlagi naključno izbranih primerov vodenja upravnih postopkov strank z območja občin, kjer sta poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, izvajanje določb 223. člena UUP pa s pregledom prostorov in opreme na sedežih organov in morebitnih dislociranih notranjih organizacijskih enot.

1. Ugotovitve na področju izvajanja ZUP

V inšpekcijskih nadzorih je bilo ugotovljeno, da organi v upravnih postopkih s strankami na narodnostno mešanem območju poslujejo v jezikih narodnih skupnosti (madžarščina oziroma italijanščina), in sicer ustno in tudi pisno (izdelovanja vabil, zapisnikov, dopisov), če stranke v teh postopkih izrazijo zahtevo po komuniciranju v jeziku narodne skupnosti. Pri pregledu posameznih upravnih zadev je bilo ugotovljeno, da je vlog strank v jezikih narodnih skupnosti izredno malo. Upravna inšpekcija ugotavlja, da organi v primerih vodenja postopkov, v katerih naj bi postopek tekel v slovenskem jeziku in v jeziku narodne skupnosti, konkretne upravne akte (odločbe) najprej izdelajo v slovenskem jeziku, potem pa upravni akt prevedejo v jezik narodne skupnosti, razen v primerih t.im. množičnih postopkov uvedenih po uradni dolžnosti (FURS pri

¹ (1) Upravni postopek se vodi v slovenskem jeziku. V tem jeziku se vlagajo vloge, pišejo odločbe, sklepi, zapisnik, uradni zaznamki in druga pisanja ter se opravljajo vsa dejanja v postopku.

(2) Na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik (v nadaljevanju: jezik narodne skupnosti), upravni postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma, če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom.

(3) Če so v postopku udeležene tudi stranke, ki niso zahtevale postopka v jeziku narodne skupnosti na način iz prejšnjega odstavka, postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti.

(4) Kadar organ na območjih lokalnih skupnosti, kjer je uradni jezik poleg slovenskega jezika tudi jezik narodne skupnosti, odloči brez poprejšnjega zaslišanja stranke, izda odločbo v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, ustno odločbo pa izda v jeziku, ki ga stranka razume.

(5) Pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti imajo v postopku pred organi izven območja, na katerem sta uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, pravico uporabljati svoj jezik.

(6) Če vloga ni vložena v uradnem jeziku, organ ravna tako, kot je predpisano za ravnanje za nepopolno oziroma pomanjkljivo vlogo.

(7) Stranke in drugi udeleženci postopka, ki ne znajo jezika, v katerem teče postopek ali ga ne more uporabljati zaradi invalidnosti, imajo pravico spremljati potek postopka po tolmaču. Organ jih je dolžan o tem poučiti.

² (1) Na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, so vsi obrazci, prejemne štampiljke, žigi ter dokumenti iz uradnih evidenc sestavljeni in izpisani tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.

(2) Vse sestavine uradnega dokumenta morajo biti natisnjene tudi v italijanskem in madžarskem jeziku, če se uporabljajo na območjih, na katerih živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.

(3) Vsi življenjski dogodki na državnem portalu e-uprava morajo biti izpisani tudi v italijanskem in madžarskem jeziku, enako velja za osnovne informacije o portalu.

(4) V italijanskem in madžarskem jeziku morajo biti pripravljene tudi elektronski obrazci za oddajo vlog preko spleta in na spletu objavljeni podatki o upravnih storitvah organa.

izdelovanje informativnih izračunih in nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča), kjer je izdelava odločb v obeh uradnih jezikih avtomatizirana oziroma podprta z računalniškim programom. Organi so v inšpekcijskih nadzorih pojasnili, da uradniki ne izdelujejo odločb v jezikih narodnih skupnosti sami zaradi prenizke ravni znanja jezika, saj gre za strokovno izrazoslovje, ki ga uradniki tudi v primerih uradno izkazane višje ravni znanja ne obvladajo dovolj dobro.

Upravna inšpekcija v izdanih zapisnik o izvedenih nadzorih ni ugotovila, da bi strankam bile kršene pravice do uporabe jezika narodnih skupnosti v postopkih, uvedenih na zahtevo strank oziroma v postopkih začetih po uradnih dolžnosti.

3. Ugotovitve na področju izvajanja UUP

V inšpekcijskih nadzorih so bile ugotovljene kršitve določb UUP glede dvojezičnega poslovanja, ki se nanašajo na uporabo dvojezičnih obrazcev, stampilk, žigov, brošur in drugih predpisanih vsebin poslovanja v obeh uradnih jezikih, zato je upravna inšpekcija v skladu s svojimi pristojnostmi v takšnih primerih odredila odpravo nepravilnosti (Občina Šalovci, Zavod RS za zaposlovanje, območna enota Murska Sobota, Občina Koper, CSD Izola, Zavod RS za zaposlovanje, območna enota Koper, Urad finančne uprave RS Koper).

Tudi pri ugotavljanju obstoja kršitev določb 223. člena UUP je bilo zaznati določeno mero nejasnosti pravilnega izvajanja tega dela predpisa (problem dvojezičnega poslovanja v primeru, ko organ nima sedeža na območju lokalne skupnosti, kjer je uradni jezik poleg slovenščine tudi jezik narodne skupnosti, vendar pa na tem območju izvaja svoje zakonite pristojnosti). Zaradi tega je upravna inšpekcija ministru za javno upravo prav tako predlagala ustrezno dopolnitev določbe 223. člena UUP, tako da bodo uporaba jezika narodnih skupnosti s strani organov, ki imajo sedež izven območja lokalnih skupnosti, kjer sta uradna jezika tudi jezika narodnih skupnosti in obveznosti, ki jih v zvezi s tem imajo organi pri svojem poslovanju na teh območjih, jasneje določena.

V nekaterih primerih je upravna inšpekcija ugotovila, da organi s sedežem na območjih občini, kjer je poleg slovenskega jezika uradni jezik tudi jezik narodne skupnosti, ne zagotavljajo kataloga informacij javnega značaja v jeziku narodne skupnosti. Predstojnikom teh organov je upravna inšpekcija odredila objavo katalogov informacij javnega značaja v jezikih narodne skupnosti (Občina Šalovci, CSD Izola in Zavod RS za zaposlovanje, Območne enote Koper).

II. Inšpekcija za sistem javnih uslužbencev

V inšpekcijskih nadzorih je inšpekcija za sistem javnih uslužbencev nadzirala izvajanje 7. in 28. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju³ in 21. čl. Zakona o javnih uslužbencih⁴.

³ (1) Dodatek za dvojezičnost pripada javnim uslužbencem in sodnikom, državnim tožilcem ter državnim pravobranilcem, ki delajo na območjih občin, v katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, kjer je italijanski ali madžarski jezik tudi uradni jezik, če je znanje jezika narodne skupnosti pogoj za opravljanje dela oziroma funkcije.

(2) Višina dodatka iz prejšnjega odstavka znaša:

- od 12% do 15% osnovne plače za učitelje in ostale strokovne delavce v osnovnem in srednjem šolstvu ter vzgojitelje in ostale strokovne delavce v vrtcih ter novinarje Javnega zavoda RTV Slovenija,
- od 3% do 6% osnovne plače za ostale javne uslužbence,
- do 6% osnovne plače za sodnike, državne tožilce ter državne pravobranilce.

(3) Višino dodatka iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka določi predstojnik, iz tretje alineje prejšnjega odstavka pa sodni svet za sodnike, personalna komisija za državne tožilce ter generalni državni

Določene nepravilnosti so ugotovili v primerih 6 zavezancev, v 4 primerih pa nepravilnosti ni bilo.

Bistvene ugotovitve inšpekcijskih nadzorov so bile, da:

- je v nekaterih primerih v aktu o sistemizaciji delovnih mest za zasedbo posameznih delovnih mest napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti (kot pogoj je določeno zgolj znanje jezika narodnosti, ni pa določena zahtevana raven znanja madžarskega jezika – osnovna ali višja in ni določena višina dodatka za dvojezičnost – 3% oziroma 6%; včasih je uporabljena napačna terminologija in je kot pogoj je določeno aktivno obvladanje jezika narodnosti);
- nekaterim javnim uslužbencem dodatek za dvojezičnost ni bil določen v pogodbi o zaposlitvi
- nekateri javni uslužbenci ne izpolnjujejo pogoja zahtevane ravni znanja jezika narodne skupnosti, zato jim je bil neupravičeno izplačan dodatek za dvojezičnost.

Inšpektorji so v primerih, ko so bile ugotovljene nepravilnosti, predstojnikom odredili (na podlagi 43.č člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju) naslednje ukrepe:

- da naj predstojnik spremeni sistemizacijo in da naj pravilno sistemizira delovna mesta, ki jih zasedajo javni uslužbenci
- da naj predstojnik nekaterim javnim uslužbencem izda novi individualni akt in jim zagotovi pravice glede določitve dodatka za dvojezičnost v obsegu, kot so določene z zakonom in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti delodajalca;
- da naj v nekaterih primerih (zaradi neizpolnjevanja pogojev za delovno mesto glede zahtevane osnovne ravni znanja jezika) v prihodnje več ne izplačuje dodatka za dvojezičnost.

V nekaterih primerih, ko je Upravna inšpekcija ugotovila, da je bilo postopkov, vodenih v jeziku narodne skupnosti, zelo malo, pa so inšpektorji predstojnikom tudi predlagali (na podlagi določil prvega odstavka 182. člena Zakona o javnih uslužbenci), da naj ponovno preverijo, ali je za nemoteno poslovanje organa res potrebno, da ima takšen delež delovnih mest kot pogoj določeno znanje jezika narodne skupnosti (in da je za zasedbo teh delovnih mest kot pogoj zahtevana višja raven znanja jezika narodne skupnosti).

Podrobneje so ugotovitve razvidne iz priloge.

pravobranilec za državne pravobranilce, in sicer na osnovi zahtevane stopnje znanja jezika narodne skupnosti ter dejanske uporabe tega jezika pri opravljanju dela.

⁴ (1) Če poseben zakon ne določa drugače, mora imeti vsak državni organ, uprava lokalne skupnosti in oseba javnega prava akt o sistemizaciji delovnih mest (v nadaljnjem besedilu: sistemizacija), v katerem so v skladu z notranjo organizacijo določena delovna mesta, potrebna za izvajanje nalog. Pri vsakem delovnem mestu se v sistemizaciji določijo najmanj opis nalog in pogoji za zasedbo delovnega mesta.

Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov po inšpekcijskih zavezancih

I. Upravna inšpekcija

Ugotovitve na področju izvajanja ZUP

Občina Šalovci

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da vlog strank v madžarskem jeziku na Občini Šalovci niso imeli. Župan občine je pojasnil, da uslužbenka občine Silvija Nemet govori madžarski jezik in da se s strankami v primeru, da zahtevajo sporazumevanje v madžarskem jeziku, slednja pogovori v madžarskem jeziku oziroma prevzame postopek. Župan občine je pojasnil, da bi v primeru, da bi morali v upravnem postopku izdati odločbo, to izvedli s pomočjo prevajalca.

CSD Murska Sobota

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da vlog strank v madžarskem jeziku na CSD Murska Sobota niso imeli oziroma, da stranke, ki prihajajo iz narodnostno mešanega območja, ne vlagajo vlog v madžarskem jeziku. Predstojnica organa je pojasnila, da imajo zaposleno eno uradno osebo (Car Saša, strokovna sodelavka za javna pooblastila), ki ima opravljen izpit iz madžarščine, druge uradne osebe zaposlene na CSD pa teh znanj nimajo. V primeru, da bi stranka podala vlogo v madžarskem jeziku, bi ta postopek prevzela ta uradna oseba, pri izdelavi konkretnih upravnih aktov in tudi pri izvajanju posameznih dejanj pred izdajo odločbe (napr. izvedba zaslišanja stranke) bi CSD v postopku zagotovil tolmača. Prav tako bi se za pomoč obrnili tudi na sosednji CSD, to je na CSD Lendava. Pri pregledu posameznih primerov ni bilo ugotovljeno, da bi strankam v postopkih bila kršena pravica do uporabe jezika narodnostne manjšine.

Zavod RS za zaposlovanje, Območna enota Murska Sobota

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da vlog strank v madžarskem jeziku na ZRSZ, Območne službe Murska Sobota in Uradu za delo Lendava, niso imeli. Predstojnica Območne službe Murska Sobota je pojasnila, da sta na Uradu za delo Lendava, ki ima sedež na narodnostno mešanem območju, zaposleni dve osebi, ki sta madžarske narodnosti in še ena svetovalka, ki obvlada madžarski jezik na višjem nivoju. V primeru podane vloge v madžarskem jeziku na Uradu za delo, bi postopek vodila uradna oseba, ki je pooblaščenca za vodenje postopkov v zvezi z priznavanjem pravice do denarnega nadomestila, in v zadevi odločila uradna oseba, ki je pooblaščenca za odločanje. Dokumente bi potem naknadno prevedli v madžarski jezik. Pripadnik madžarske narodne skupnosti lahko poda vlogo v madžarskem jeziku tudi na območni službi, ki se nahaja v Murski Soboti. Njegove pravice v postopku bi bile zagotovljene preko tolmača za madžarski jezik. Pri pregledu posameznih primerov ni bilo ugotovljeno, da bi strankam v postopkih bila kršena pravica do uporabe jezika narodnostne manjšine.

Občina Koper

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da je vlog strank v italijanskem jeziku malo. Pojasnjeno je bilo, da uradne osebe, ki vodijo upravne postopke in ki nudijo splošne informacije po telefonu, govorijo italijanski jezik. Posredovanje splošnih informacij italijansko govorečim strankam po telefonu poteka preko svetovalca za pomoč strankam in preko uradnih oseb občine, ki na določenem področju opravljajo naloge občine. Poudarjeno je bilo, da je posredovanja informacij v italijanskem jeziku preko telefona večje število, kot število vodenja upravnih postopkov. Ob tem pa je bilo pojasnjeno, da imajo uradne osebe znanje italijanskega jezika na takšnem nivoju, da lahko samostojno izdelujejo akte v upravnih postopkih in pri izdelavi ostalih dokumentov. Pri tem se ne poslužujejo prevajalcev.

UE Lendava

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da je bilo v letu 2010 7 vlog strank, ki so zahtevale uporabo madžarskega jezika, v letu 2011 5 vlog, v letu 2012 8 vlog, v letu 2013 18 vlog, v letu 2014 17 vlog in v letu 2015 do konec septembra 13 vlog. Uporabo jezika zagotavljajo na UE z 19 uradniki, ki obvladajo madžarski jezik, prav tako imajo za zahtevnejšo vsebino zaposleno prevajalko. Načelnik UE je pojasnil, da je največ zahtev za uporabo madžarskega jezika na področju kmetijstva, nato gradbenih zadev in nekaj v zvezi z javnimi prireditvami. Prav tako je poudaril, da je na njihovem območju zelo aktivna madžarska narodna skupnost, s katero redno komunicirajo, tako osebno, kot pisno. Istočasno je poudaril, da se število obravnav strank madžarske narodne skupnosti povečuje, navedel je, da na njihovem območju živi približno 4000 pripadnikov. Prav tako poslujejo na območju Občine Dobrovnik, kjer imajo krajevni urad, na katerem je zaposlena uradna oseba, ki aktivno obvlada madžarski jezik. V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da je v času letnih dopustov v letu 2015 na krajevni urad prišla stranka, ki je izrazila interes za pogovor v madžarskem jeziku, vendar uradnica ni obvladala madžarskega jezika. Načelnik organa je zagotovil, da bodo v prihodnje v času dopustov zagotovili ustrezno in strokovno pomoč uradnikov, ki obvladajo madžarski jezik.

Urad finančne uprave RS Murska Sobota

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da je bilo vloženo majhno število vlog v madžarskem jeziku. Večina postopkov, kjer FURS posluje dvojezično, poteka v postopkih, ki jih organ vodi po uradni dolžnosti, to sta odmera dohodnine fizičnim osebam in odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. V teh postopkih uradne osebe, ki vodijo postopke, ne prevajajo same, temveč je to podprto z računalniškim programom, ki avtomatsko prevede tekst v madžarski jezik in pri tem uradne osebe ne sodelujejo. V zvezi z ostalimi postopki, ko stranke zahtevajo uporabo madžarskega jezika, je bilo ugotovljeno, da uradne osebe izdelujejo akte v slovenskem jeziku, nato jih dajo prevesti prevajalcu preko Generalnega davčnega urada v Ljubljani. Na podlagi pojasnil direktorice urada je bilo ugotovljeno, da uradne osebe nimajo takšnega znanja madžarskega jezika, da bi lahko samostojno prevajale, ker gre za strokovno vsebino oz. izrazoslovje.

Ugotovljeno je bilo, da na sedežu organa v MS sicer zagotavljajo poslovanje v madžarskem jeziku v primerih, ko stranke pridejo na organ osebno, in sicer preko svetovalca za pomoč strankam, ki aktivno obvlada madžarski jezik. V Lendavi, kjer ima organ krajevni urad, je bilo ugotovljeno, da je več dvojezičnega poslovanja, in sicer pripadniki madžarske narodne skupnosti vlagajo vloge, pritožbe, zahtevajo potrdila iz uradnih evidenc ipd. Na tem uradu imajo zaposleno uradno osebo, ki zelo dobro aktivno obvlada madžarski jezik. Na krajevni uradu v Lendavi gre predvsem za sprejem vlog in ostalih dokumentov, za katere se v nadaljevanju postopki vodijo na sedežu v MS.

CSD Izola

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da vlog strank v italijanskem jeziku praktično nimajo oziroma, da stranke, ki prihajajo iz narodnostno mešanega območja, ne vlagajo zahtev v italijanskem jeziku. Predstojnica organa je pojasnila, da zaposleni na CSD niso strokovno usposobljeni, da bi vodili postopke in izdelovali pisne dokumente v italijanskem jeziku. V primeru podane zahteve v italijanskem jeziku, bi dokumente izdelali v slovenskem jeziku in jih dali v prevajanje zunanjemu prevajalcu za italijanski jezik. Predstojnica organa je pojasnila tudi, da je pogoj za zasedbo prostega delovnega mesta na CSD opravljen izpit iz italijanskega jezika. Zaposleni na CSD dobivajo dodatek na dvojezičnost od 3 – 6%. Upravna inšpektorica ugotavlja, da organ delno zagotavlja izvajanje določbe ZUP in UUP. Zaposleni se sicer pogovorno sporazumevajo s strankami v italijanskem jeziku, niso pa usposobljeni, da bi samostojno oblikovali in izdelovali pisne dokumente pisnih izdelkov (vabila, zapisniki, sklepov in odločb) v italijanskem jeziku.

Urad finančne uprave RS Koper

V inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da stranke vlagajo vloge prvenstveno v slovenskem jeziku in da je vlog v italijanskem jeziku malo. To je bilo ugotovljeno tudi na podlagi naključno izbranih primerov, pregledanih v inšpekcijskem nadzoru. Pri pregledu posameznih zadev niso bile zaznane kršitev določb 62. člena ZUP. Večina dvojezičnega poslovanja na FURS Koper poteka v postopkih, začelih po uradni dolžnosti (ne na podlagi zahtev strank), to pa sta odmera letne dohodnine fizičnim osebam in odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Ti postopki so podprti z računalniškim programom. Zajemanje podatkov in izdelava odločb poteka povsem avtomatično, v katerih pa uradniki opravljajo zgolj kontrolo podatkov, preden se izdelajo odločbe.

V primeru strankinega ugovora zoper informativne izračune, uradnik na FURS Koper v sistem vnese podatke, ki jih stranka navede v ugovoru in potem sistem sam avtomatsko izdela odločbo z vnesenimi podatki (popravki). Pred tem pa se podatki preverijo še s strani Generalnega davčnega urada. Računalniški sistem sam izdela odločbo o dohodnini v dveh izvodih, in sicer en izvod v slovenskem jeziku in en izvod v italijanskem jeziku.

V primerih izdaje odločbe o odmeri nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča je postopek ravno tako avtomatiziran in se avtomatično izdela ena odločba v obeh jezikih. Pri izdelavi oziroma nastanku takšnih odločb »sodeluje« uradna oseba le v toliko, da preden se odloča natisne, jo uradnik pregleda in vpiše svoje ime v sistem. Sistem pa v odločbi natisne ime in priimek uradnika, kot »postopek vodil«. V primerih, ko bi bilo potrebno izdati odločbo v italijanskem jeziku (če bi npr. stranka (pripadnik narodnostne manjšine) vložila vlogo v italijanskem jeziku), bi postopek na FURS Koper izvedli tako, da bi najprej izdelali odločbo v slovenskem jeziku, potem pa bi odločbo prevedli s strani prevajalca v italijanski jezik. Na vprašanje upravnega inšpektorja, zakaj uradniki sami ne izdelujejo odločbe v italijanskem jeziku, so prisotne pojasnile, da kljub temu, da večino zaposlenih na FURS Koper obvlada italijanski jezik, njihovo znanje ni dovolj dobro, da bi lahko izdelali konkretne odločbe, saj gre za strokovno vsebino oziroma izrazoslovje, ki pa ga uradniki ne poznajo dovolj dobro. V zvezi z izvajanjem posameznih dejanj v upravnih postopkih so prisotne pojasnile, da uradniki komunicirajo (ustno in pisno) s strankami narodnostne manjšine tudi v italijanskem jeziku, če stranke to v postopku zahtevajo. Prav tako uradniki samostojno izdelujejo vabila, razne dopise, zapisnike o zaslišanju strank ali zapisnike o izjavah strank, v italijanskem jeziku, če je to potrebno glede na okoliščine konkretne postopka.

Zavod RS za zaposlovanje, Območna enota Koper

V inšpekcijskem nadzoru je bil v pregledu konkretnih zadev ugotovljen en primer postopka vodenega v slovenskem in italijanskem jeziku. V zvezi z obravnavano problematiko je vodja urada za delo izjavila: *»Do leta 2013 smo v primeru vloge stranke v italijanskem jeziku zagotovili izdajo odločbe v italijanskem jeziku tako, da je oseba, ki je vodila postopek, izdala odločbo v slovenskem jeziku, v italijanski jezik pa jo je prevedla oseba (sodelavka) z zahtevnejšim nivojem znanja italijanskega jezika. Od leta 2013 na Območni službi nimamo več osebe z znanjem zahtevnejšega nivoja italijanskega jezika, zato prevodov ne moremo zagotoviti. Zaposleni so s svojim znanjem italijanskega jezika sposobni voditi postopke, ne izdajajo pa odločb v italijanskem jeziku«*. Upravna inšpektorica ugotavlja, da organ delno zagotavlja izvajanje določbe ZUP in UUP. Zaposleni se pogovorno sporazumevajo s strankami v italijanskem jeziku, niso pa usposobljeni za pripravo pisnih izdelkov (vabil, zapisnikov, sklepov in odločb) v italijanskem jeziku.

Ugotovitve na področju izvajanja UUP

Občina Šalovci

Ugotovljene so kršitve glede posameznih določb UUP, zato so bilo županu odrejeno, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- izvajanje določb 12. člena UUP (uporabo ustreznih identifikacijskih priponk in namiznih tablic pri poslovanju s strankami),
- objavo oglasne deske v skladu z 66. členom UUP,
- objavo seznama javnih uslužbencev (v prostorih občine in na spletu), ki dajejo informacije splošnega značaja o delovanju organa (objava imena in priimka, telefonske številke, naslove elektronske pošte in lokacijo javnih uslužbencev),
- objavo seznama uradnih oseb (v prostorih občine in na spletu) pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku, v skladu z določbo 319. člena ZUP in 11. člena UUP,
- knjigo pohval in pritožb ter naslov upravne inšpekcije v slovenskem in madžarskem jeziku,
- uporabo dokumentov, na katerih so vnaprej natisnjene vsebine (glava dokumenta), prejemne stampiljke, žiga organa, stampiljko »kopije enaka originalu«, stampiljko »dokončnost in pravnomočnost«, ovojnico za osebno vročanje v upravnem postopku, z teksti izpisanimi v slovenskem in madžarskem jeziku. Te dokumente, žige in stampiljke se uporabljajo na dokumentih, ki jih organ prejeme ali posreduje na narodnostno mešano območje.
- Uporabo vnaprej pripravljenih obrazcev (na spletu in v fizični obliki) v slovenskem in madžarskem jeziku.
- Uporabo kataloga informacij javnega značaja in uporabo spletne strani občine tudi v jeziku narodnostne manjšine (madžarščina),
- Uporabo spletne strani občine tudi v jeziku narodnostne manjšine (madžarščine);

CSD Murska Sobota

Glede na to, da je sedež CSD Murska Sobota izven območja lokalne skupnosti narodne skupnosti in glede na dilem, ki izhajajo iz določb 223. člena UUP, posebnih ukrepov upravni inšpektor ni odredil.

Zavod RS za zaposlovanje, Območna enota Murska Sobota

Ugotovljeno je bilo, da pri Uradu za delo Lendava, in Območni službi Murska Sobota ni zagotovljena uporaba žigov, stampiljk in drugih predpisanih obrazcev (npr. ovojnica za osebno vročanje) z vsebino v obeh jezikih. Glede na to, da Urad za delo Lendava posluje na dvojezičnem območju, bi moral poslovati v obeh jezikih, zato upravna inšpektorica ugotavlja, da neuporaba žigov, stampiljk in drugih predpisanih obrazcev z vsebino v obeh jezikih predstavlja kršitev 223. člena UUP. Pri presojanju, ali gre za kršitev določb 223. člena UUP tudi pri poslovanju Območne službe Murska Sobota, ki nima sedeža na dvojezičnem območju, upravna inšpektorica ugotavlja, da bi šlo za kršitev navedene obveznosti le v primeru, da se določbe 223. člena UUP razlagajo tako, kot izhaja iz pridobljenega mnenja MJU, t.j. da morajo uporabljati žige, stampiljke in druge predpisane obrazce z vsebino v obeh jezikih tudi organi s sedežem izven območij, kjer živi narodna skupnost, kadar na dvojezičnih območjih izvršujejo svoje zakonite pristojnosti (tam poslujejo: npr. vročajo vabila na tem območju, opravljajo ogleda in izdelujejo zapisnike na tem terenu, itd.), sicer pa ne.

Na podlagi ugotovljenih kršitev glede dvojezičnega poslovanja, je upravna inšpekcija predstojnici organa odredila, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- objavo seznama javnih uslužbencev (v prostorih Urada za delo Lendava), ki dajejo informacije splošnega značaja o delovanju organa (objava imena in priimka, telefonske številke, naslove elektronske pošte in lokacijo javnih uslužbencev) v madžarskem jeziku,
- objavo seznama uradnih oseb (v prostorih Urada za delo Lendava) pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku, v skladu z določbo 319. člena ZUP in 11. člena UUP (tudi v madžarskem jeziku),
- knjigo pohval in pritožb, ter naslov upravne inšpekcije v obeh jezikih (slovenski in madžarski jezik) v prostorih Urada za delo v Lendavi,
- uporabo dokumentov, na katerih so vnaprej natisnjene vsebine (glava dokumenta), prejemne štampljke, žiga organa, štampljko »kopije enaka originalu«, štampljko »dokončnost in pravnomočnost«, ovojnico za osebno vročanje v upravnem postopku, z teksti izpisanimi v obeh jezikih. Ti dokumenti, žigi in štampljke se uporabljajo na dokumentih, ki jih organ uporablja pri poslovanju na narodnostno mešanem območju;
- uporabo vnaprej pripravljenih obrazcev (na spletu in v fizični obliki) v obeh jezikih, ki jih organ uporablja na narodnostno mešanem območju.

Občina Koper

Ugotovljene so kršitve glede posameznih določb UUP, zato so bilo županu odrejeno, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- izdelavo in uporabo dvojezične prejemne štampljke, ki bo vsebovala predpisana polja, v skladu z drugim odstavkom 118. člena UUP;
- izdelavo in uporabo namiznih tablic za identifikacijo, na katerih bodo poleg imena in priimka izpisani tudi dvojezični nazivi javnih uslužbencev;
- objavo seznama javnih uslužbencev, ki dajejo informacije splošnega značaja in podatke o svetovalcu za pomoč strankam tudi v italijanskem jeziku;
- knjigo pohval in pritožb tudi v italijanskem jeziku in navedbo pravilnega naslova upravne inšpekcije: Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana;
- izdelavo in uporabo dvojezične štampljke »kopija enaka izvorniku« s predpisanimi vsebinami;
- izdelavo in uporabo dvojezične štampljke »dokončnost in pravnomočnost«.

UE Lendava

Ugotovljene so bile kršitve določb UUP, zato je bilo načelniku odrejeno, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- dosledno uporabo dvojezične prejemne štampljke;
- dosledno uporabo dvojezične štampljke »dokončnost in pravnomočnost«;
- da bodo uradne osebe na izdanih dokumentih dosledno navajale način odpreme dokumenta, ki ga pošiljajo naslovníkom;
- dosledno navajanje vseh obveznih sestavin številkih izhodnih dokumentov;
- dosledno evidentiranje vseh dokumentov, ki se nanašajo na zadevo;
- objavo seznama uradnih oseb, ki so pooblaščenec za odločanje o upravnih zadevah in za dejanja v postopku pred odločbo na oglasni deski organa;
- izdelavo in uporabo dvojezične (tekst v slovenskem in madžarskem jeziku) »knjige pohval in pritožb«;

- da zagotovi objavo vsebine kataloga informacij javnega značaja poleg slovenskega tudi v madžarskem jeziku;

Urad finančne uprave RS Murska Sobota

Ugotovljene so bile kršitve določb UUP, zato je bilo generalni direktorici FURS odrejeno, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- o da bodo uradne osebe, ki bodo vodile postopke v obeh jezikih, izpisovale oziroma natisnile uradne dokumente v obeh jezikih in da bodo na madžarskih izvodih odločb uporabljeni oziroma odtisnjeni dvojezični žigi organa;
- o izdelavo in uporabo dvojezične (tekst v slovenskem in madžarskem jeziku) »knjige pohval in pritožb«;
- o izdelavo in uporabo dvojezične stampiljke »kopija enaka izvorniku«;
- o izdelavo dvojezičnih (v slovenskem in madžarskem jeziku) fizičnih brošur, ki so namenjene strankam;
- o da na spletni strani FURS zagotovi objavo elektronskih obrazcev za oddajo vlog v madžarskem jeziku za vse upravne storitve, ki so v pristojnosti organa in da na spletu zagotovi objavo vseh podatkov o upravnih storitvah organa v madžarskem jeziku, vključno z brošurami.

CSD Izola

Ugotovljeno je bilo, da se pri CSD Izola, ne izvajajo določbe 223. člena UUP glede uporabe dvojezičnih obrazcev, stampiljk, žigov in drugih predpisanih vsebin poslovanja v obeh jezikih. Ugotovljeno je tudi, da označevalne table, knjiga pripomb in pohval, potrdila iz uradnih evidenc in potrdila o overitvi niso izpisani v obeh jezikih.

Na podlagi ugotovljenih kršitev glede dvojezičnega poslovanja, je upravna inšpekcija predstojnici organa odredila, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- o objavo seznama javnih uslužbencev (v prostorih organa in na spletu), ki dajejo informacije splošnega značaja o delovanju organa (objava imena in priimka, telefonske številke, naslove elektronske pošte in lokacijo javnih uslužbencev) v italijanskem jeziku,
- o objavo seznama uradnih oseb (v prostorih organa in na spletu) pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku, v skladu z določbo 319. člena ZUP in 11. člena UUP (tudi v italijanskem jeziku),
- o knjigo pohval in pritožb, ter naslov upravne inšpekcije v obeh uradnih jezikih (slovenski in italijanski jezik),
- o uporabo dokumentov, na katerih so vnaprej natisnjene vsebine (glava dokumenta), prejemne stampiljke, žiga organa, stampiljko »kopije enaka originalu«, stampiljko »dokončnost in pravnomočnost«, ovojnico za osebno vročanje v upravnem postopku, z teksti izpisanimi v obeh jezikih,
- o uporabo vnaprej pripravljenih obrazcev (na spletu in v fizični obliki) v obeh jezikih,
- o uporabo kataloga informacij javnega značaja in uporabo spletne strani organa tudi v jeziku narodnostne manjšine (v italijanskem jeziku).

Urad finančne uprave RS Koper

Ugotovljene so kršitve glede posameznih določb UUP, zato je bilo odrejeno predstojnici organa, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- knjigo pohval in pritožb v obeh jezikih (slovenski in italijanski jezik),
- ustrezno označbo prostora oglasne deske tudi v italijanskem jeziku,
- objavo seznama uradnih oseb pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku tudi v italijanskem jeziku,
- splošne informacije v obliki brošur, zloženk, zgoščenk, strankam tudi v italijanskem jeziku (v primeru, da gre za brošure, zloženke, zgoščene ministrstev ali drugih organov, ki jih FURS Koper nudi strankam v svojih prostorih, mora od njih zahtevati izvode tudi v italijanskem jeziku),
- objavo brošur na e-portal FURS, v obeh jezikih (slovenski in italijanski jezik).

Zavod RS za zaposlovanje, Območna enota Koper

Ugotovljeno je bilo, da na zavodu ne izvajajo določbe UUP glede uporabe dvojezičnih obrazcev, štampiljk, žigov in drugih predpisanih vsebin poslovanja v obeh jezikih.

Na podlagi ugotovljenih kršitev glede dvojezičnega poslovanja, je upravna inšpekcija predstojnici organa odredila, da v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovi:

- objavo seznama javnih uslužbencev (v prostorih zavoda in na spletu), ki dajejo informacije splošnega značaja o delovanju organa (objava imena in priimka, telefonske številke, naslove elektronske pošte in lokacijo javnih uslužbencev) v italijanskem jeziku,
- objavo seznama uradnih oseb (v prostorih zavoda in na spletu) pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku, v skladu z določbo 319. člena ZUP in 11. člena UUP (tudi v italijanskem jeziku),
- knjigo pohval in pritožb, ter naslov upravne inšpekcije v dvojezičnosti (slovenski in italijanski jezik),
- uporabo dokumentov, na katerih so vnaprej natisnjene vsebine (glava dokumenta), prejemne štampiljke, žiga organa, štampiljko »kopije enaka originalu«, štampiljko »dokončnost in pravnomočnost«, ovojnico za osebno vročanje v upravnem postopku, z teksti izpisanimi v obeh jezikih,
- uporabo vnaprej pripravljenih obrazcev (na spletu in v fizični obliki) v obeh jezikih,
- uporabo kataloga informacij javnega značaja in uporabo spletne strani organa tudi v jeziku narodnostne manjšine (v italijanskem jeziku);
- objavo kataloga informacij javnega značaja v jeziku narodnostne skupnosti.

II. Inšpekcija za sistem javnih uslužbencev

Ugotovitve na področju izvajanja Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in Zakona o javnih uslužbencih

Inšpektorji so v inšpekcijskih nadzorih ugotovili naslednje nepravilnosti:

- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna enota Murska Sobota (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 15 javnih uslužbencev):
 - v aktu o sistemizaciji delovnih mest je za zasedbo posameznih delovnih mest napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti (kot pogoj je določeno zgolj znanje madžarskega jezika, ni pa določena zahtevana raven znanja madžarskega jezika – osnovna ali višja in ni določena višina dodatka za dvojezičnost – 3% oziroma 6%);
 - trem javnim uslužbencem dodatek za dvojezičnost ni bil določen v pogodbi o zaposlitvi.

- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna enota Koper (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 9 javnih uslužbencev):
 - v aktu o sistemizaciji delovnih mest je za zasedbo posameznih delovnih mest napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti;
 - petim javnim uslužbencem dodatek za dvojezičnost ni bil določen v pogodbi o zaposlitvi, ampak v posebnem obvestilu o dodatkih k plači (določen jim je bil dodatek za dvojezičnost v višini 3%, čeprav v aktu o sistemizaciji delovnih mest kot pogoj za zasedbo posameznega delovnega ni bilo zahtevano znanje jezika narodne skupnosti in ni bila določena višina dodatka za dvojezičnost);
 - dve javni uslužbenki ne izpolnjujeta pogoja osnovne ravni znanja jezika narodne skupnosti, zato jima je bil neupravičeno izplačan dodatek za dvojezičnost.

- Center za socialno delo Murska Sobota (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 10 javnih uslužbencev):
 - v aktu o sistemizaciji delovnih mest je za zasedbo delovnega mesta napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti (javna uslužbenka pa dodatka za dvojezičnost ne prejema).

- Center za socialno delo Izola (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 5 javnih uslužbencev):
 - v aktu o sistemizaciji delovnih mest je za zasedbo posameznih delovnih mest napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti (kot pogoj je določeno aktivno obvladanje italijanskega jezika);
 - štirim javnim uslužbencem dodatek za dvojezičnost ni bil določen v pogodbi o zaposlitvi.

- Občina Šalovci (v inšpekcijskem nadzoru so bili preverjeni 3 javni uslužbenci):
 - v aktu o sistemizaciji delovnih mest je za zasedbo posameznih delovnih mest napačno določen pogoj glede znanja jezika narodne skupnosti;
 - ena javna uslužbenka ne izpolnjuje pogoja osnovne ravni znanja madžarskega jezika, zato ji je bil neupravičeno izplačan dodatek za dvojezičnost.

- Mestna občina Koper (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 8 javnih uslužbencev):
 - en javni uslužbenec ni izpolnjeval pogoja za delovno mesto glede zahtevane višje ravni znanja jezika narodne skupnosti (in je že bil premeščen na drugo delovno mesto, za katero se ne zahteva znanje jezika narodne skupnosti).

- Upravna enota Izola (v inšpekcijskem nadzoru so bili preverjeni 4 javni uslužbenci):
 - ena javna uslužbenka ni izpolnjevala pogoja za delovno mesto glede zahtevane višje ravni znanja jezika madžarskega jezika.

Nepravilnosti niso bile ugotovljene:

- v Finančni upravi Republike Slovenije, Finančni urad Murska Sobota (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 13 javnih uslužbencev);
- v Finančni upravi Republike Slovenije, Finančni urad Koper (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 24 javnih uslužbencev);
- v Upravni enoti Lendava (v inšpekcijskem nadzoru je bilo preverjenih 6 javnih uslužbencev);

3. Predlagani in odrejeni ukrepi inšpektorjev

- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

- da naj predstojnica spremeni sistemizacijo in da naj pravilno sistemizira delovna mesta, ki jih zasedajo javni uslužbenci (glede določitve pogoja znanja italijanskega jezika, glede zahtevane ravni znanja italijanskega jezika – osnovne oziroma višje ravni ter glede določitve višine dodatka za dvojezičnost – 3% oziroma 6%);
 - da naj štirim javnim uslužbencem izda novi individualni akt in jim zagotovi pravice glede določitve dodatka za dvojezičnost v obsegu, kot so določene z zakonom in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti delodajalca;
 - da naj dvema javnima uslužbencema (zaradi neizpolnjevanja pogojev za delovno mesto glede zahtevane osnovne ravni znanja italijanskega jezika) v prihodnje več ne izplačuje dodatka za dvojezičnost.
- Finančna uprava Republike Slovenije
 - da naj predstojnica ponovno preveri, ali je za nemoteno poslovanje Finančnega urada Koper res potrebno, da dodatek za dvojezičnost prejema 257 javnih uslužbencev (glede na to, da je vseh zaposlenih 349 in da jih 177 prejema 3% dodatek za dvojezičnost ter da jih 80 prejema 6% dodatek za dvojezičnost).
- Center za socialno delo Murska Sobota
 - da naj predstojnica spremeni sistemizacijo in da naj pravilno določi pogoj glede znanja madžarskega jezika.
- Center za socialno delo Izola
 - da naj predstojnica spremeni sistemizacijo in da naj pravilno sistemizira delovna mesta, ki jih zasedajo javni uslužbenci (glede določitve pogoja zahtevane ravni znanja italijanskega jezika – osnovne oziroma višje ravni ter glede določitve višine dodatka za dvojezičnost – 3% oziroma 6%);
 - da naj javnemu uslužbencu izda novi individualni akt in mu zagotovi pravice glede določitve dodatka za dvojezičnost v obsegu, kot so določene z zakonom in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti delodajalca;
 - da naj ponovno preveri, ali je za nemoteno poslovanje organa res potrebno, da ima takšen delež delovnih mest kot pogoj določeno znanje jezika narodne skupnosti (in da je za zasedbo teh delovnih mest kot pogoj zahtevana višja raven znanja jezika narodne skupnosti).
- Občina Šalovci
 - da naj predstojnik dopolni sistemizacijo in naj sistemizira delovna mesta in nazive skladno s šestim odstavkom 7. člena ZSPJS;
 - da naj dvema javnima uslužbenkama izda individualni akt in jima zagotovi pravice v obsegu, kot so določene z zakonom in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti delodajalca;
 - da naj izvede ukrepe tudi pri javni uslužbenki, ki opravlja delo na delovnem mestu višji svetovalec za proračun in finance (in preveri naj, ali javna uslužbenka izpolnjuje pogoje glede znanja madžarskega jezika – v primeru, da tega pogoja ne izpolnjuje, pa naj ji izda individualni akt, ki ji bo zagotovil pravice v obsegu, kot so določene z zakonom in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti delodajalca).
- Mestna občina Koper
 - da naj predstojnik ob prvi naslednji spremembi akta o sistemizaciji delovnih mest uskladi določbe glede načina izpolnjevanja pogoja znanja jezika narodne skupnosti z napotili Ministrstva za javno upravo (razvidnimi iz dopisa števil. 100-425/2008/5 z dne 11.7.2008).

- Upravna enota Lendava
 - da naj predstojnik ponovno preveri, ali je za nemoteno poslovanje organa res potrebno, da je za 26 delovnih mest (od skupno 41 sistemiziranih delovnih mest) kot posebni pogoj določeno znanje jezika narodne skupnosti (in sicer za zasedbo 17 delovnih mest višja raven znanja jezika narodne skupnosti in za zasedbo 9 delovnih mest osnovna raven znanja jezika narodne skupnosti).

- Upravna enota Izola
 - da naj javno uslužbenko premesti na delovno mesto, za katero bo izpolnjevala pogoje, kajti v nasprotnem primeru bo inšpektorica predlagala Komisiji za pritožbe iz delovnega razmerja pri Vladi Republike Slovenije razveljavitev odločbe o imenovanju v naziv svetovalec II in aneksa (saj javna uslužbenka ne izpolnjuje pogojev za delovno mesto svetovalec, glede zahtevane višje ravni znanja madžarskega jezika).